

ชุดที่ 1

ชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง

การวาดเส้นขนพนฐานด้วยดินสอ

นางจุฑามาส เปื้องธรรมกุล

ครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านผาสามยอด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

ชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ เป็นจุดเริ่มต้นของผู้ที่ฝึกหัดวาดมือใหม่ โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีทักษะและความชำนาญในการวาดภาพ หากนักเรียนได้ฝึกหัดตามชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอนี้ด้วยตนเอง จนเกิดทักษะและความชำนาญ ก็จะสามารถนำพื้นฐานนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อเป็นพื้นฐานและสร้างสรรค์งานศิลปะในอนาคตได้เป็นอย่างดี

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้ที่สนใจในด้านงานศิลปะที่จะฝึกทักษะเกี่ยวกับการวาดภาพด้วยดินสอได้ระดับหนึ่ง หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้จัดทำก็ยินดีรับการเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นและขอขอบคุณไว้ล่วงหน้า ณ ที่นี้ด้วย

นางจุฑามาส เปื้องธรรมกุล
ครูชำนาญการ
โรงเรียนบ้านผาสามยอด

ชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ ชุดที่ 1 เรื่อง การวาดเส้นขั้นพื้นฐานด้วยดินสอ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เขียนขึ้นเพื่อเป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีความรู้ และเจตคติ ความพึงพอใจทางการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาเฉพาะด้าน ที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติจริงของนักเรียน

ชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ มีทั้งหมด 6 เล่ม ประกอบด้วย

1. การวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ ชุดที่ 1 การวาดเส้นขั้นพื้นฐานด้วยดินสอ
2. การวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ ชุดที่ 2 การวาดภาพหุ่นนิ่งมะนาว
3. การวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ ชุดที่ 3 การวาดภาพหุ่นนิ่งกล้วย
4. การวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ ชุดที่ 4 การวาดภาพหุ่นนิ่งมะพร้าว
5. การวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ ชุดที่ 5 การวาดภาพหุ่นนิ่งแจกัน
6. การวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ ชุดที่ 6 การวาดภาพหุ่นนิ่งตามแบบ

ชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ แต่ละชุดจะใช้ประกอบการเรียนการสอนในแผนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะทำให้กาช้ดกิจกรรมการเรียนการสอน การวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ มีคุณภาพยิ่งขึ้น

นางจุฑามาส เปื้องธรรมกุล

ครูชำนาญการ

ผู้จัดทำ

ชื่อเรื่อง

หน้า

คำนำ

คำชี้แจง

ชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ ชุดที่ 1

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง..... 1

คำแนะนำ..... 2

ขั้นตอนการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ 4

ใบความรู้..... 5

แบบฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ 9

แบบสังเกตพฤติกรรม..... 14

แบบประเมินทักษะการวาด..... 16

บรรณานุกรม..... 18

ชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ

ชุดที่ 1

เรื่อง การวาดเส้นชั้นพื้นฐานด้วยดินสอ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนวาดเส้นชั้นพื้นฐานในลักษณะต่าง ๆ ตามที่กำหนดให้ได้
2. นักเรียนมีความตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของผลงาน

มาฝึกทักษะการเขียนเส้นต่าง ๆ กันนะคะ

การศึกษาชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชุดที่ 1 เรื่อง การวาดเส้นขั้นพื้นฐานด้วยดินสอ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ มีทั้งหมด 6 เล่ม ชุดฝึกทักษะเล่มนี้เป็นชุดฝึกทักษะชุดที่ 1 เรื่อง การวาดเส้นขั้นพื้นฐานด้วยดินสอ

ต้องทำความเข้าใจกันก่อนนะครับ

2. ศึกษาเนื้อหาในแต่ละขั้นตอนของชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ แต่ละเล่มให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

3. ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนการฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ
ไปเรื่อย ๆ ชั่ว ๆ ไปชั่ว ๆ มาจนเกิดความชำนาญประสบความสำเร็จเป็นที่น่า
พอใจ

4. เวลาที่ใช้ในการฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ ไม่เกิน 2 ชั่วโมง

ไม่ให้เกินเวลา สองชั่วโมง....นะครับ

ชุดฝึกทักษะการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ ชุดที่ 1 การวาดเส้นขั้นพื้นฐานด้วยดินสอ ประกอบด้วยขั้นตอนการลากเส้นขั้นพื้นฐาน 6 ลักษณะ และแบบฝึกทักษะการวาดเส้นขั้นพื้นฐานด้วยดินสอ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง เส้นตั้ง เส้นเฉียง เส้นแนวนอน
2. ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง เส้นสาน เส้นวนอิสระ เส้นตัดกัน
3. ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง การวาดเส้นจากน้ำ หนักอ่อนไปหาเข้ม
4. ใบความรู้ที่ 4 เรื่อง การวาดเส้นจากน้ำ หนักเข้มไปหาอ่อน
5. แบบฝึกทักษะการวาดเส้นขั้นพื้นฐาน
6. แบบประเมินทักษะการวาดเส้น

เรื่อง เส้นตั้ง เส้นเฉียง เส้นแนวนอน

ผลการเรียนรู้ 1. นักเรียนสามารถวาดเส้นตั้ง เส้นเฉียง เส้นแนวนอนได้

ขั้นตอนการปฏิบัติ

วาดเส้น เส้นตั้ง เส้นเฉียง เส้นแนวนอน โดยใช้การจับดินสอแบบเขียนหนังสือ ตวัดข้อมืออย่างสม่ำเสมอ ให้เส้นแต่ละเส้นมีทิศทางเดียวกันด้วยข้อมือ ปล่อยปลายเส้นให้มีพื้นที่อ่อนกว่าจุดเริ่มต้นของเส้น พยายามให้เส้นคมชัด ด้วยการหมุนดินสอเพื่อวาดเส้นได้ประมาณ 4 – 5 ครั้งแล้วหมุนดินสอพลิกให้มาก ๆ ดังตัวอย่าง

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง เส้นสาน เส้นวนอิสระ เส้นตัดกัน

ผลการเรียนรู้ 1. นักเรียนสามารถวาดเส้นสาน เส้นวนอิสระ เส้นตัดกันได้

ขั้นตอนการปฏิบัติ

การวาดเส้น เส้นสาน เส้นวนอิสระ เส้นตัดกัน ใช้การจับดินสอแบบเขียนหนังสือ ทวัดข้อมือ ขึ้นลงอย่างสม่ำเสมอ ให้น้ำหนักเส้นแต่ละเส้นเท่ากันบังคับทิศทางด้วยข้อมือ ปล่อยปลายเส้นให้มีน้ำหนักอ่อนกว่าเส้นที่จับไว้ 5 ครั้ง แล้วหัด

เส้นสาน

เส้นวนอิสระ

เส้นตัดกัน

จุฑามาส เปื้องธรรมกุล. เอกสารประกอบการสอน เรื่องการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ

โรงเรียนบ้านผาสามยอด : เลข. 2550

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง การวาดเส้นจากน้ำหนักอ่อนไปหาเข้ม

ผลการเรียนรู้ 1. นักเรียนสามารถวาดเส้นจากน้ำหนักอ่อนไปหาเข้มได้

ขั้นตอนการปฏิบัติ

การฝึกวาดเส้นเพื่อให้เกิดน้ำหนักอ่อนไปหาเข้มสามารถปฏิบัติโดยใช้การกวัดข้อมืออย่างรวดเร็ว และไปในทิศทางเดียวกัน เริ่มจากการให้น้ำหนักมือที่แผ่วเบาแล้วค่อยๆ เพิ่มน้ำหนักมือและดินสอขึ้นเรื่อยๆ อย่าลืมหมุนดินสอเพื่อให้เส้นคมชัด ต้องวาดเส้นให้ต่อเนื่องเป็นพื้นเดียวกันจะมองเห็นค่าน้ำหนักของเส้นอ่อนสุดไปหาเข้มสุด ดังรูป

ใบความรู้ที่ 4

เรื่อง การวาดเส้นจากน้ำหนักจากเข้มไปหาอ่อน

ผลการเรียนรู้ 1. นักเรียนสามารถวาดเส้นจากน้ำหนักจากเข้มไปหาอ่อนได้

ขั้นตอนการปฏิบัติ

การฝึกวาดเส้นจากน้ำหนักเข้มไปหาอ่อน ให้ตัวดัดข้อมืออย่างรวดเร็วพยายามกดข้อมือขึ้นน้ำหนักในครั้งแรก แล้วค่อยๆผ่อนน้ำหนักมือ การเพิ่มค่าน้ำหนักสามารถทำได้อีกวิธีหนึ่งคือการวาดเส้นชี้ๆ บริเวณเดิมที่ต้องการเน้นน้ำหนัก

จุฑามาส เปื้องธรรมกุล. เอกสารประกอบการสอน เรื่องการวาดภาพหุ่นนิ่งด้วยดินสอ
โรงเรียนบ้านผาสามยอด : เลข, 2550

แบบฝึกทักษะการวาดเส้นขั้นพื้นฐาน

ชุดที่ 1

เรื่อง

1. เส้นตั้ง เส้นเฉียง เส้นแนวนอน
2. เส้นसान เส้นวนอิสระ เส้นตัดกัน
3. การวาดเส้นจากน้ำ หนักอ่อนไปหาเข้ม
4. การวาดเส้นจากน้ำ หนักเข้มไปหาอ่อน
5. แบบประเมินทักษะการวาดเส้น

เพื่อน ๆ เรามาเริ่มทำ
แบบฝึกทักษะกันดีกว่า....นะค่ะ

เรื่อง เส้นตั้ง เส้นเฉียง เส้นแนวนอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำสั่ง ให้นักเรียนวาดเส้นตั้ง เส้นเฉียง เส้นแนวนอน ตามขั้นตอน

ให้วาดเส้นตรง เส้นตั้ง เส้นเฉียง เส้นแนวนอน โดยใช้อารจับดินสอแบบเขียนหนังสือ
ตัวดข้อมื่ออย่างสม่ำเสมอ ให้เส้นแต่ละเส้นมีทิศทางเดียวกันด้วยข้อมือ ปล่อยปลายเส้นให้มีน้ำหนัาก่อน
กว่าจุดเริ่มต้นของเส้น พยายามให้เส้นคมชัด ด้วยการหมุนดินสอคือวาดเส้นได้ประมาณ 4-5 ครั้งแล้ว
หมุนดินสอ ฝึกให้มาก ๆ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาส เปื้องธรรมกุล)

ครูชำนาญการ

แบบฝึกทักษะที่ 2

เรื่อง เส้นฐาน เส้นวนอิสระ เส้นตัดกัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำสั่ง ให้นักเรียนวาดเส้นฐาน เส้นวนอิสระ เส้นตัดกัน ตามขั้นตอนการปฏิบัติ

การวาดเส้น เส้นฐาน เส้นวนอิสระ เส้นตัดกัน โดยใช้การจับดินสอแบบเขียนหนังสือ ตัวด้ามมือชี้ลงอย่างสม่ำเสมอ ให้น้ำหนักเส้นแต่ละเส้นเท่ากันบังคับทิศทางด้วยข้อมือ ขยับปลายเส้นให้มีน้ำหนักอ่อนกว่าจุดเริ่มต้นของเส้น พยายามให้เส้นคมชัดด้วยการหมุนดินสอคือวาดเส้นได้ประมาณ 5

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาส เปื้องธรรมกุล)

ครูชำนาญการ

เรื่อง การวาดเส้นจากน้ำหนักอ่อนไปหาเข้ม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำสั่ง ให้นักเรียนวาดเส้นจากน้ำหนักอ่อนไปหาเข้ม ตามขั้นตอนการปฏิบัติ

ให้นักเรียนการฝึกวาดเส้นเพื่อให้เกิดน้ำหนักอ่อนไปหาเข้มสามารถปฏิบัติโดยใช้การวัดข้อมียอย่าง รวดเร็ว และ ไปในทิศทางเดียวกัน เริ่มจากการให้น้ำหนักมือที่แผ่วเบาแล้วค่อยๆ เพิ่มน้ำหนักมือและดินสอขึ้นเรื่อยๆ อย่าลืมหมุนดินสอเพื่อให้เส้นคมชัด ต้องวาดเส้นให้ต่อเนื่องเป็นพื้นเดียวที่จะมองเห็นค่าน้ำหนักเส้นที่เปลี่ยนไปหาเข้ม

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาส เปื้องธรรมกุล)

ครูชำนาญการ

แบบฝึกทักษะที่ 4

เรื่อง การวาดเส้นจากน้ำหนักเข้มไปหาอ่อน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำสั่ง ให้นักเรียนวาดเส้นจากน้ำหนักจากเข้มไปหาอ่อนตามขั้นตอนการปฏิบัติ

ให้นักเรียนการฝึกวาดเส้นจากน้ำหนักเข้มไปหาอ่อน ให้ตัวดัดข้อมือน้อยอย่างรวดเร็วพยายามกดข้อมือให้น้ำหนักในครั้งแรก แล้วค่อยๆผ่อนน้ำหนักมือ การเพิ่มน้ำหนักสามารถทำได้อีกวิธีหนึ่งคือการวาดเส้นซ้ำๆ ในบริเวณเดิมที่ต้องการเน้นน้ำหนัก

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาส เปื้องธรรมกุล)

ครูชำนาญการ

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

เรื่อง การวาดเส้นขั้นพื้นฐานด้วยดินสอ

คำชี้แจง 1. ให้สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียนที่ลงมือปฏิบัติตามรายการประเมินต่อไปนี้

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	รายการสังเกตพฤติกรรม				รวม (4 คะแนน)	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน	
		ตั้งใจ ในการ เรียน (1)	สนใจใน การ ซักถาม (1)	ตอบ คำถาม และมีส่วน ร่วมใน กิจกรรม (1)	ทำงาน ทันตาม เวลาที่ กำหนด (1)			ผ่าน	ไม่ผ่าน
1									
2									
3									
4									
5									
6									
:									
19									
	รวม								
	เฉลี่ย								
	SD								
	ร้อยละ								

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาส เป็รื่องธรรมกุล)

ครูชำนาญการ

เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน

รายการพฤติกรรมที่ต้องการวัด	พฤติกรรมนักเรียน
1. ตั้งใจเรียน (1 คะแนน)	1.1 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจและกระตือรือร้น 1.2 นักเรียนมีระเบียบวินัยในการเรียน
2. สนใจในการซักถาม (1 คะแนน)	2.1 นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็น 2.2 นักเรียนให้ความสนใจในกิจกรรมที่กำลังปฏิบัติ 2.3 สงสัยและมีข้อซักถามในสาระการเรียนรู้ที่เรียน
3. การตอบคำถามและมีส่วนร่วม (1 คะแนน)	3.1 เมื่อมีข้อซักถามจากครูผู้สอน นักเรียนตอบคำถามได้อย่างถูกต้องและชัดเจน 3.2 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ หรือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
4. ทำงานทันตามเวลาที่กำหนด (1 คะแนน)	4.1 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ หรือไปงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด

หมายเหตุ

นักเรียนมีพฤติกรรมที่สังเกตเห็นหรือได้ปฏิบัติ อย่างน้อย 1 รายการ ให้ถือว่ามีการปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมที่ต้องการวัด

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาส เปื้องธรรมกุล)

ครูชำนาญการ

แบบประเมินทักษะการวาดภาพ
เรื่อง การวาดเส้นขั้นพื้นฐานด้วยดินสอชุดที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 2 ชั่วโมง

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ขั้นตอนการวาดเส้นขั้นพื้นฐาน ด้วยดินสอ ชุดที่ 1				รวม 12 คะแนน	ระดับคุณภาพ	ผลการ ประเมิน	
		ขั้นตอนที่ 1 (3 คะแนน)	ขั้นตอนที่ 2 (3 คะแนน)	ขั้นตอนที่ 3 (3 คะแนน)	ขั้นตอนที่ 4 (3 คะแนน)			ผ่าน	ไม่ผ่าน
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
:									
19									
	รวม								
	เฉลี่ย								
	SD								
	ร้อยละ								

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(นางจุฑามาส เปื้องธรรมกุล)

ครูชำนาญการ

เกณฑ์การประเมิน

ประเด็นที่ประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
ขั้นตอนที่1 เส้นตั้ง เส้นเฉียง เส้นแนวนอน (3 คะแนน)	3 ถูกต้องตามขั้นตอน ได้สัดส่วน เส้นคมชัด สวยงาม สะอาด ประณีต มีความสมบูรณ์ 2 ถูกต้องตามขั้นตอน ได้สัดส่วน เส้นคมชัด สวยงาม สะอาด 1 ถูกต้องบ้างเล็กน้อย ไม่ได้สัดส่วน เส้นไม่คมชัด
ขั้นตอนที่2 เส้นสาน เส้นวนอิสระ เส้นตัดกัน (3 คะแนน)	3 ถูกต้องตามขั้นตอน ได้สัดส่วน เส้นคมชัด สวยงาม สะอาด ประณีต มีความสมบูรณ์ 2 ถูกต้องตามขั้นตอน ได้สัดส่วน เส้นคมชัด สวยงาม สะอาด 1 ถูกต้องบ้างเล็กน้อย ไม่ได้สัดส่วน เส้นไม่คมชัด
ขั้นตอนที่3 การวาดเส้นจากน้ำหนักร่อนไปหาเข้ม (3 คะแนน)	3 ความเข้มของเส้นเรียงลำดับอ่อนไปหาเข้มได้ ถูกต้องตามขั้นตอน สะอาด ได้สัดส่วน กลมกลืนสวยงาม 2 ความเข้มของเส้นเรียงลำดับอ่อนไปหาเข้มได้ ถูกต้องตามขั้นตอน สะอาด 1 ความเข้มของเส้นเรียงลำดับอ่อนไปหาเข้ม เท่าเดิม
ขั้นตอนที่4 การวาดเส้นจากน้ำหนักรากเข้มไปหาอ่อน (3 คะแนน)	3 ความเข้มของเส้นเรียงลำดับเข้มไปหาอ่อนได้ ถูกต้องตามขั้นตอน สะอาด ได้สัดส่วน กลมกลืนสวยงาม 2 ความเข้มของเส้นเรียงลำดับเข้มไปหาอ่อนได้ ถูกต้องตามขั้นตอน สะอาด 1 ความเข้มของเส้นเรียงลำดับเข้มไปหาอ่อน เท่าเดิม

ระดับคุณภาพ

ได้คะแนน 9 - 12 หมายถึง ดี (3)

ได้คะแนน 5 - 8 หมายถึง พอใช้ (2)

ได้คะแนน 0 - 4 หมายถึง ปรับปรุง (1)

เกณฑ์การผ่าน หมายถึง นักเรียนได้ระดับคุณภาพ 2 หรือ พอใช้ขึ้นไปถือว่าผ่าน

บรรณานุกรม

- กรมการฝึกหัดครู. การสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย(ดนตรีและนาฏศิลป์). กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2529.
- กรมวิชาการ. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งค่าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.) 2545.
- กรมวิชาการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.) 2545.
- ฉวีวรรณ ถินวงศ์. การละครสำหรับครูประถม. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก 2521.
- ชนานนท์ สุแสน. พฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. เอกสารการสอนชุดวิชา 213211 สื่อการสอนระดับประถมศึกษาสายศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2525.
- ชัยวัฒน์ เลิศนา. การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการโรงเรียนวัดทุ่งรังจังหวัดนครราชสีมา, รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- วัชรพงษ์ หงส์สุวรรณ วาดเส้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค จำกัด 2550.
- ศักดิ์ชัย นิธิอุทวิ “การเรียนการสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้ (4MAT),” วิชาการ. 2(12) : 26 ; ธันวาคม 2542.
- สมนึก ภัทธีธรณี. การวัดผลการศึกษา. ภาควิชาและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- สุชาติ เถาทองและคณะ. หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ทักษะศิลป์ ม1 . กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์ 2547.
- สำลี รักสุทธี. แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์ จำกัด 2548.
- อนันต์ ประภาโส. วาดเส้น (ฉบับกระเป๋). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ลิปประภา 2549.